

2. Волік В.В. Правове регулювання перевезень міським транспортом на галузевому рівні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. 2013. № 4. Т. 1. С. 67–69.
3. Ляшенко О.О. Нормативно-правове регулювання в механізмі державного управління транспортної інфраструктури. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2013. Вип. 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trpd_2013_12_9. Доступно на 28.03.2018. Назва з екрана.
4. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: підручник. К.: Прецедент, 2011. 344 с.
5. Транспортне право України: навч. посіб. / Е.Ф. Демський, В.К. Гіжевський, С.Е. Демський, А.В. Мілашевич; за заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
6. Bashynska I. Smart-innovations in the urban passenger transport in the context of smart-city concept. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 11/2. С. 4–6.
7. Павлюк А.В. Напрями вдосконалення державного регулювання транспортної системи в регіоні. Теорія та практика державного управління. 2013. № 2. С. 212–219.
8. Гнедіна К.В. Вдосконалення управління муніципальною транспортною системою в контексті сталого розвитку. Економічний простір. 2015. № 93. С. 81–92.
9. Малишко Д.В. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері муніципального транспорту в Україні як проблема досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених-правників. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. № 6(15). С. 35–41.
10. Напрями удосконалення діяльності міського електротранспорту / Н.В. Добрава, М.М. Осипова, М.С. Нечепуренко. Причорноморські економічні студії. 2017. № 14. С. 58–64.
11. Мороз М.М. Шляхи вдосконалення пасажирських перевезень транспортом загального користування. Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Техніка в сільськогосподарському виробництві, галузеве машинобудування, автоматизація. 2015. Вип. 28. С. 57–63.

УДК 657.1:075.8

Шашина М.В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та підприємництва

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Кньовець В.В.

студент кафедри економіки та підприємництва

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

СПЕЦИФИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Було проаналізовано вітчизняний ринок кондитерських виробів. Описано основні цілі інвестиційної політики. Також було описано чинники на які звертає увагу інвестор при виборі інвестиційного проекту, крім цього було описано цілі інвестиційної привабливості для інвестора та підприємства. Розвиток інвестиційної діяльності підприємства можливий шляхом продажу та купівлі цінних паперів, оскільки, цей напрям не дуже розвинений в Україні. Кондитерська галузь є найрозвиненішою в Україні, проте має свої особливості розвитку, які будуть описані.

Ключові слова. Ризики інвестиційної діяльності, інвестиційна політика, господарська діяльність, цілі інвестиційної політики, кондитерський ринок, інвестор, інвестиційна привабливість.

Шашина М.В., Кньовець В.В. СПЕЦИФИКА УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ КОНДИТЕРСКОЙ ОТРАСЛИ

Были проанализированы отечественный рынок кондитерских изделий. Описаны основные цели инвестиционной политики. Также было описано факторы на которые обращает внимание инвестор при выборе инвестиционного проекта, кроме этого было описано цели инвестиционной привлекательности для инвестора и предприятия. Развитие инвестиционной деятельности предприятия возможен путем продажи и покупки ценных бумаг, поскольку это направление не слишком развит в Украине. Кондитерская отрасль я развитием в Украине, однако имеет свои особенности развития, которые будут описаны.

Ключевые слова. Риски инвестиционной деятельности, инвестиционная политика, хозяйственная деятельность, цели инвестиционной политики, кондитерский рынок, инвестор, инвестиционная привлекательность.

Shashina M.V., Knovets V.V. SPECIFIC MANAGEMENT OF RISKS OF INVESTMENT ACTIVITY OF CONFECTIONERY COMPANIES

The domestic confectionery market was analyzed. The main objectives of investment policy are described. It also described the factors that the investor drew attention to when choosing an investment project, in addition, it described the investment attractiveness goals for the investor and the enterprise. Development of investment activity of the enterprise is possible through sale and purchase of securities, because, this direction is not very developed in Ukraine. The confectionery industry is the most developed in Ukraine, but it has its own peculiarities of development that will be described.

Keywords. Risks of investment activity, investment policy, business activity, investment policy objectives, confectionery market, investor, investment attractiveness.

Постановка проблеми. Кондитерський ринок України є одним з найбільш перспективних та зростаючим. Зростання конкурентоспроможності вітчизняних підприємств багато в чому визначається зміною моделей поведінки компаній, перш за все активізацією їх підприємницької діяльності,

невід'ємною характеристикою якої є готовність приймати рішення, пов'язані з ризиком.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема проведення та розвитку інвестиційної привабливості та її роль в інвестиційній політиці досліджена в працях Л. Алексеєнка, Д. Аранчія,

С. Гончаренка, Бланка І., Горфінкеля В., Черваньова Д., Чумаченка М., Шарпа У., Швандара В. Проте при теперішньому розвитку економіки, підприємства стикаються з певними проблемами. Які не описані в даних працях.

Постановка завдання. Мета дослідження – в зв'язку з розвитком економіки України та її переорієнтацією на європейський ринок, запропонувати методи, які зможуть застосувати підприємства кондитерської галузі для зменшення ризиків інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Можливості майбутнього розвитку компаній залежать від прийнятих в даний час інвестиційних рішень, підтримуваних вибором джерел фінансування інвестицій. Відомо, що ринок цінних паперів надає гігантські інвестиційні можливості, але потенціал ринку цінних паперів затребуваний слабо. І однією з причин слабого використання інвестиційного механізму ринку цінних паперів є високий ступінь ризику і низька захищеність підприємств. Загальноприйняті в світі кількісні підходи до оцінки ризиків не враховують особливостей сучасної національної економіки. Тому потрібні нові підходи до аналізу і вирішення проблем управління ризиками, і, в тому числі, ризиками підприємства, що залучає інвестиційні ресурси на ринку цінних паперів.

Інвестиційна політика являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства. Вона полягає у виборі і реалізації найбільш ефективних форм реальних і фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів розвитку підприємства та постійного зростання його ринкової вартості. Основною метою інвестиційної політики підприємства є створення оптимальних умов для вкладання власного, позикового та іншого капіталу, що забезпечить прибутковість (доходність) та розширення економічної діяльності суб'єкта господарювання, створення конкурентних переваг чи досягнення інших цілей. У світовій практиці виділяють п'ять основних цілей інвестиційної політики, які може обирати конкретне підприємство [6]: 1) виробничо-технологічні цілі, що спрямовані на розширення та удосконалення виробництва продукції підприємства; 2) господарсько-економічні цілі, досягнення яких підвищать ефективність діяльності підприємства (досягнення запланованих економічних результатів з мінімумом витрат); 3) науково-технічні цілі, що пов'язані з необхідністю інтенсифікації виробництва і прискорення науково-технічного прогресу; 4) соціальні цілі, що забезпечують підвищення добробуту та продуктивності праці персоналу підприємства; 5) екологічні цілі, досягнення яких забезпечить найменший негативний вплив на навколишнє природне середовище [7].

Можливості управління ризиками інвестора, який оперує на фінансовому ринку і займається вкладенням в фінансові активи, спираються на стійку теоретичну базу і розвинений інструментарій сучасної портфельної теорії. Ризики інвестицій в реальні активи відрізняються від ризиків фінансових інвестицій, і дана проблематика в значно меншому ступені розроблена на практиці і обґрунтована в теорії. Проте управління ризиками на рівні підприємств, розробка підходів, методів і інструментів ризик-менеджменту швидко розвиваються і є дуже перспективним напрямком теорії і практики менеджменту. В умовах браку власних джерел фінансування інвестицій підприємства можуть скористатися механізмом залучення інвестиційних ресурсів за допомогою ринку цінних паперів. Однак діяльність на ринку цінних паперів пов'язана

з підвищеним рівнем ризику, тому вимагає відповідних заходів з управління ризиками. Розробка заходів з управління ризиками актуалізує задачу оцінки ризиків, що вимагає проведення не тільки глибокого якісного, а й кількісного аналізу ризиків.

Тема роботи є актуальною на даному етапі розвитку економіки нашої країни. Оскільки на кожному етапі роботи підприємства є наявність ризиків. Ризики можуть по-різному впливати на наслідки події, та можуть бути, як позитивними так і негативними.

Всі підприємства бажають залучити кошти для подальшого розвитку. Інвестори під час вибору підприємства яке будуть фінансувати звертають увагу на показники рентабельності, динаміки прибутку до сплати відсотків і податків, показники платоспроможності, коефіцієнт фінансової незалежності, показник покриття прибутком суми сплачуваних відсотків, коефіцієнт відношення чистого грошового потоку до довгострокових зобов'язань, перспективи ринкових позицій підприємства, інформаційну прозорість, інвестиційну вартість підприємства [8]. Одним аспектом можна виділити рівень фінансового стану підприємства. Замовником проведення оцінки інвестиційної привабливості може бути як безпосередньо саме підприємство, так і потенційний інвестор. Мета кожного з них, як видно з рис. 1, різна. При цьому ефективним є інвестування, при якому наявний подвійний ефект: позитивні результати як для інвестора, так і для підприємства.

Зацікавленість підприємства в інвесторі на пряму залежить від його можливостей, а саме розширення господарської діяльності, стабільне функціонування, закріплення позицій на ринку, розповсюдження своєї продукції на нові ринки збуту.

Проводячи огляд продукції кондитерського ринку можна виділити такі групи товарів: борошняні, шоколадні та цукрові вироби. Об'єктивно проаналізувавши продукцію можна зазначити що продаж продукції має пік та спад реалізації. Пік припадає на новорічні свята, Пасху, саме в ці свята зростає попит на шоколад та цукерки.

Аналізуючи кондитерську галузь за останні 5 років, можна легко помітити початок кризи в даному напрямку [2]. Протягом 2012 року виробництво кондитерської продукції в Україні зросло приблизно на 1%, при цьому знизився обсяг вироблених цукрових кондитерських виробів на 25,6% карамелі та цукерок на 3,57%, в той же час значно збільшилось виробництво білого шоколаду на 164,52%. За 2013 рік виробництво кондитерської продукції зменшилось на 15%.

Виробництво шоколадної продукції в 2013 р. знизилось на 5% порівняно з 2012 р. і у натуральному виразі склало 327,6 тис. т. Деяко менший спад показало виробництво у сегменті борошняних кондитерських виробів – на 0,1% і досягло 384,4 тис. т у 2013 р. [4].

Виробництво шоколаду та готових харчових продуктів, що містять какао, в січні-жовтні в Україні скоротилося на 29,3% в порівнянні з 10 місяцями минулого року – до 185 тис. т. Про це йдеться в повідомленні Державної служби статистики.

Зокрема, в жовтні обсяг виробництва шоколаду в країні склав 21,7 тис. т, що на 42,4% менше, ніж в жовтні 2013 року, на але 23,6% більше, ніж у вересні поточного року.

За даними Держстату, обсяг виробництва цукрових кондитерських виробів, що не містять какао, за підсумком 10 міс. скоротився на 10,8% – до 149 тис. т.

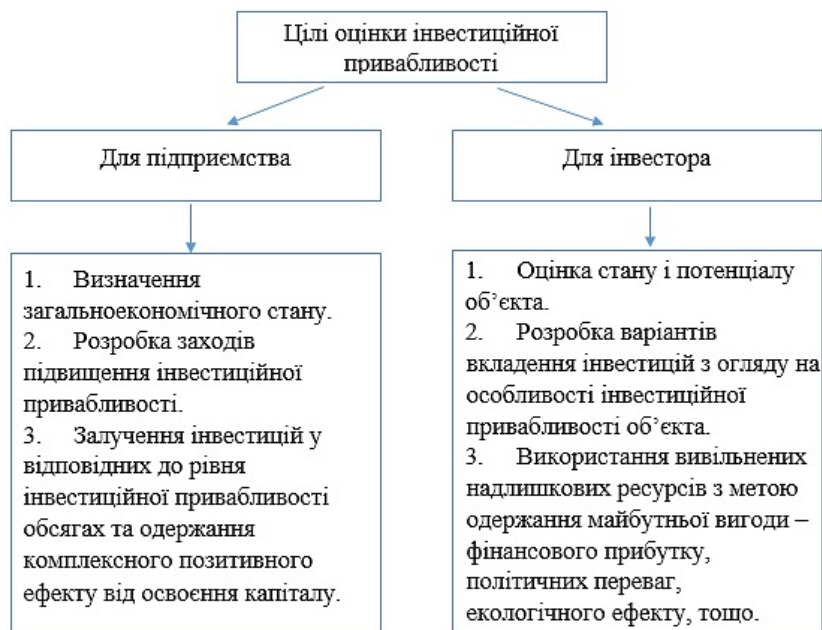

Рис. 1. Цілі оцінки інвестиційної привабливості залежно від замовника її дослідження [9]

При цьому в минулому місяці виробництво цієї продукції скоротилося на 4,9% в порівнянні з жовтнем минулого року, але виросло на 23,4% в порівнянні з вереснем поточного, склавши 17,5 тис. т [3].

Також повідомляється, що виробництво солодкого печива і вафель в країні в січні-жовтні впала на 22,1% – до 250 тис. т. У жовтні обсяг виробництва печива та вафель склав 26,4 тис. т, скоротившись в порівнянні з жовтнем минулого року на 26,6%, але збільшившись в порівнянні з вереснем 2014 року на 18,1%, повідомляє «УНІАН».

Виробництво шоколаду та готових харчових продуктів, що містять какао, в Україні в 2013 році скоротилося на 2,7% в порівнянні з 2012 роком – до 328 тис. т. Виробництво цукрових кондитерських виробів, що не містять какао, в 2013 році склало 197 тис. т, що на 8,7% менше, ніж роком раніше [1]. Початок 2014 року ознаменувався ще більшим спадом. За півріччя 2014 р. випуск продукції скоротився на 22%.

У 2013 році виробництво кондитерської продукції в Україні зросло приблизно на 1%, при цьому знизився обсяг вироблених цукрових кондитерських виробів, що пов'язано з уведенням наприкінці 2011 року ввізних мит на даний вид продукції з боку Російської Федерації. У структурі зовнішньої торгівлі кондитерською продукцією домінуючу частку займає Російська Федерація (імпорт становить близько 60%, експорт – близько 70%). Зважаючи на запровадження торговельних обмежень, українська кондитерська галузь у 2012-2013 роках працювала в умовах пошуку нових ринків. При цьому європейський ринок солодоців є поки що закритим для українських виробників, зважаючи на високі митні тарифи (35-48%) та розбіжності у підходах до сертифікації продукції [10].

Характеристикою галузі являється те, що:

- є постійний попит на продукцію;
- галузь пов'язана із сільським господарством, тобто для того щоб підвищити ефективність роботи підприємств, що до неї належать, неможливе без вирішення проблем, які наявні в аграрному секторі;

– ринок характеризується значною ємністю, що робить кондитерську промисловість достатньо привабливою для інвестицій.

Важливість кондитерської промисловості для економіки України обумовлена її питомою вагою в загальних обсягах виробництва і реалізації харчової продукції, експортним потенціалом та обсягами податкових надходжень, які вона забезпечує.

Так, за даними Державної служби статистики України, у 2014 році кондитерська промисловість займає друге місце за обсягами прямих іноземних інвестицій у харчову промисловість серед усіх напрямків даної галузі і складає 602,9 млн дол. США (рис. 2).

Кондитерський ринок залежить від багатьох факторів серед яких є пік продаж, вплив зовнішніх чинників, матеріалоемне виробництво. Проаналізувавши дані можна виділити наступні ризики. Однією з причин появи ризику є девальвація національної валюти, оскільки, кондитерська галузь залежить від імпортової сировини, яка закуповується європейською валютою. Крім цього необхідно оплачувати зарплатню робітникам, витрати на перевезення та підвищення витрат на енергоресурси. Девальвація має вагомий вплив і на населення.

Через низьку заробітну плату та підвищення цін на ринку продуктів та послуг, купівельна спроможність населення знизилась. В багатьох підприємствах в таких умовах функціонування з'являються заборгованості по виплатам. Також одним із факторів прояву ризиків є підвищення вартості самої сировини какао-бобів. В цьому випадку дуже сильно відчувають девальвацію гривні дрібні і середні кондитерські підприємства, оскільки, не можуть закупити сировини наперед. Спад пов'язаний перш за все з політичною ситуацією на сході та півдні України. Через це деякі підприємства припинили або знизили саме виробництво продукції. Додатково знизився попит на продукцію в цих регіонах. Бойові дії спричинили втрату експортного ринку в Росії, куди відправлялись значні кількості кондитерської продукції.

Основні джерела стійкого розвитку підприємств кондитерської промисловості. На основі комплексного аналізу стану, динаміки і потенціалу розвитку кондитерської промисловості виявлено основні проблеми, з якими стикаються підприємства галузі: обмежені оборотні кошти для придбання сировини і матеріалів; обмежені джерела фінансування підприємствами своїх інвестиційних програм з технічного та технологічного переозброєння; наявність на зовнішньому ринку значних обсягів імпортової кондитерської продукції за низькими цінами; наявність об'єктивних економічних чинників, що гальмують розвиток експорту: діючі мита на сировину, яка не росте і не проводиться в країні (какао-боби і т.д.) і на технологічне обладнання, яке не має вітчизняних аналогів; зростання цін на основні види сировини, енергоносії, зростання транспортних витрат.

Після підписання договору з ЄС про зону вільної торгівлі, на українські ринки все більше поступає продукція зарубіжних виробників, яка не обкладається митом. Це зумовить підвищення конкуренції.

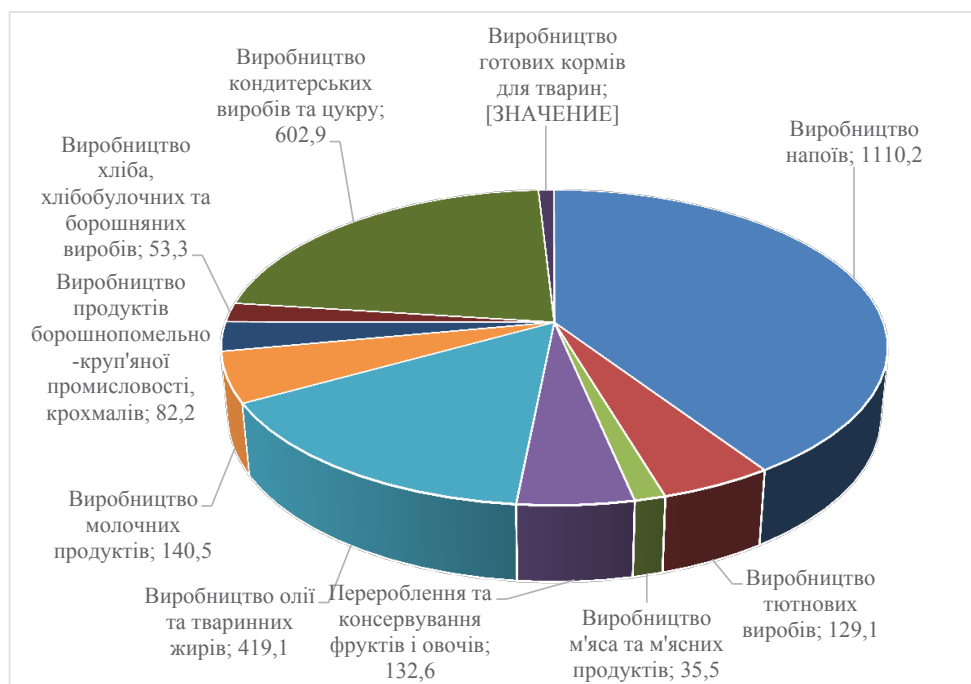

Рис. 2. Структура прямих іноземних інвестицій у харчову промисловість станом на 31.12.2014, млн дол. США

Українські підприємства повинні будуть працювати у режимі підвищеної конкуренції, щоб не втратити споживачів в Україні [5].

Висновки з проведеного дослідження. Кондитерський ринок Євросоюзу є досить насиченим, що потребує від українських виробників розширення власного асортименту, а також приведення якості продукції до європейських стандартів, причому для конкурування з європейською продукцією не тільки на зовнішньому ринку, а й на внутрішньому.

Для розвитку підприємства необхідно залучати кошти, які будуть вкладатись в модернізацію та оновлення. Проте не завжди в підприємства є такі кошти, тому одним із шляхів подальшого розвитку є залучення коштів інвестора. Тому необхідно скоординувати інвестиційну політику підприємства та обрати одну з можливих цілей. Стратегія інвестиційної політики, яку будує підприємство має два напрями розвитку – це задоволення потреб інвестора та задоволення потреб підприємства. Проте є середина, яка задовільнить двох учасників.

З усього цього можна сказати, що на кондитерську галузь впливають дуже багато чинників як внутрішніх так і зовнішніх, в більшості випадків, для ефективного функціонування підприємств, ці чинники є негативними. Тому для подальшого росту даної галузі, необхідно, зменшити вплив цих факторів або ж навіть ліквідувати їх.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org>.
2. Об'єднання виробників кондитерської, харчоконцентратної та крохмалопатокової галузей України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrkondprom.com.ua/statistika/>
3. Кондитерська промисловість України. Кондитер України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrkonditer.kiev.ua>.
4. Національне рейтингове агентство «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rurik.com.ua/>
5. Глобальні та національні проблеми економіки [Електронний ресурс] <http://www.global-national.in.ua/>
6. Вовчак О. Д. Інвестування: навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – Львів: Новий Світ, 2007. – 544 с.
7. Інвестиційна політика як ефективна форма управління ухваленням інвестиційних рішень [Електронний ресурс] / П. І. Сокурченко, О. Ф. Кришан // Європейський вектор економічного розвитку – 2010 – № 1 (8) – Режим доступу: http://edutexts.org/tw_files2/urls_3/51/d-50152/7z-docs/21.pdf
8. Коюда О. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / О. Коюда; Харк. держ. екон. ун-т. – Х., 2003. – 16 с.
9. Аранчій Д. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих мето-дик аналізу / Д. Аранчій, С. Гончаренко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 59–64.
10. Делас В.А., Макеєнко Н.Ю. Інвестиційна політика кондитерської корпорації «Рошен» в умовах сучасного розвитку економіки України / Делас В.А., Макеєнко Н.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2014 – Вип. 118 – Ч.2. – С. 183 – 190.